

Samfund

Jørgen Poulsen:

Vi har selv forårsaget sammenstødet

Interview. Verden er blevet mindre, det er danskernes udsyn også - Forståelsen for globaliseringens kræfter større uden for Danmarks grænser, mener Dansk Røde Kors' generalsekretær Jørgen Poulsen - Verden træt af skandinavisk selvovertur - Kun samtale, forståelse og åbenhed kan lede Danmark gennem krisen - Erhvervslivet kan lære af Røde Kors' erfaringer for sameksistens

Der skal meget til, før Dansk Røde Kors træder ind i noget, der smager af politik. Hele tænkningen i Røde Kors bygger på principperne om neutralitet og upartiskhed. De to nøgleord er forudsætningen for at kunne handle i verdens brændpunkter. Men principper er ikke nok. Der skal også en fælles forståelse til. De seneste ugers voldsomme begivenheder med afbrænding af danske flag og ambassader, boykot af danske virksomheder og trusler mod danske statsborgere, alt sammen på grund af 12 tegninger i en avis, vidner om en verden uden den store gensidige forståelse. Blikket for andre kulturer - og vigtigst: mellem forskellige mennesker forskellige steder i verden - er blevet sløvet de seneste år. Det er grunden til, at Jørgen Poulsen, generalsekretæren for Dansk Røde Kors, har valgt at gå ind i Mandag Morgens initiativ *Co-existence of Civilizations*.

"I dag er afstanden mellem det lokale og globale forsvundet. Og derfor bliver, hvad vi tidligere sagde i lukkede rum, hørt i hele huset. Det, vi sagde til vores naboer, ved hele gaden med det samme. I den proces er det uhyre vigtigt at kende hele kulturkredsen. Ja, ikke bare kende den, men også forstå og respektere den. Derfor

er det betimeligt at tale om, at der skal være en *code of conduct* mellem civilisationerne. For Røde Kors handler det ganske enkelt om at fremme fordrageligheden mellem mennesker."

Vi bliver set som et meget lineært folkefærd, der tænker firkantet.

- Hvad er det mere præcist, Røde Kors kan bidrage med i sådan en proces?

"Vi har først og fremmest erfaringer med at arbejde i det nære samfund og i det fjerne på en og samme tid. Det særlige ved Røde Kors er, at vi altid arbejder efter de samme principper uanset, hvor vi er, og hvorfor vi er der. Vi kan håndtere komplekse situationer, uanset om vores kollegaer agerer i et diktatur, i et demokrati, i et buddhistisk land eller i et muslimsk land. Når jeg er i Mellemøsten, møder jeg vores palæstinensiske og israelske repræsentanter og politikere på højeste niveau. Som organisation kan vi flytte en masse ting rent praktisk. For os er det f.eks. ikke et problem at få palæstinensiske ambulancer og israelske ambulancer til at arbejde sam-

men. Det er det universelle i mødet mellem mennesker, vores organisationer er bygget på, og derfor vil man opleve, at selv under en forfærdelig krig som mellem Eritrea og Etiopien, så vil de forskellige Røde Kors repræsentanter omfavne hinanden. Pointen er, at der findes veje at betrede i denne verden."

- Kan virksomheder, der opererer i den globale økonomi lære af jer?

"Det er jeg helt overbevist om. De kan lære, at der findes muligheder alle steder, at der er universelle værdier, man kan bygge partnerskaber på. Værdier, der er gode for menneskene. Jeg ved, at det lyder en smule højtravende, men det har vist sig, at det er det, det handler om. Trods den enorme forskellighed, der findes i verdenssamfundet, og de store politiske modsætninger, der åbenlyst eksisterer, er der 193 lande, der er blevet enige om, at Røde Kors har en særlig status og skal spille en særlig rolle uden for de gængse konflikt og interessegrænser."

- Hvad kan virksomhederne lære?

"At man kan samarbejde, selvom man lever i forskellige kulturelle kredse, og selvom man lever med forskel-

lige samfundsformer. Det er en ekstrem vigtig lektie, at man ikke behøver at være enig for at kunne samarbejde. Uenighed kan være frugtbar, hvis den finder sted inden for nogle rammer, der respekteres. Røde Kors er en bevægelse med en stemme, men som kapitalisere på vores forskellighed.”

- Men adskiller I jer ikke fra virksomheder med jeres klare mission?

“Naturligvis er der forskel på at hjælpe mennesker og sælge ost. Og jo, vi har en klar mission: at hjælpe mennesker. Forudsætningen for, at vi kan gøre det, er, at vi er klar over vores værktøj, nemlig neutraliteten. Det er her, vi adskiller os mest fra andre. Vi samarbejder med, undskyld udtrykket, Gud og Fanden. Vi har hjulpet både Nelson Mandela og hjælper nu Saddam Hussein. Det helt afgørende for os er at få dialogen. For en virksomhed eller for en stat ser virkeligheden anderledes ud, men vores erfaringer med viden om andre mennesker og dialog viser, at der altid er en vej, hvis man opsøger den.”

Danskere har en del at lære

Jørgen Poulsen er uddannet journalist og har som udenrigskorrespondent rapporteret fra mange af verdens brændpunkter og magtcentre. Han har boet i bl.a. Hongkong og Washington. Han har skrevet fra Vietnam, da krigen stadig var på sit højeste, og de seneste 12 år har han som generalsekretær for Dansk Røde Kors været tættere på de seneste års humanitære katastrofer - naturskabte som menneskeskabte.

- Hvordan opfatter du det danske samfunds evne til sameksistens med andre kulturer?

“Det slog mig, da jeg kom hjem fra USA i '93, at der var sket noget i det danske sprog. Når jeg talte med ven-

ner, familier eller kollegaer, kunne jeg registrere små ændringer. Det har altid været min opfattelse, at det, der starter med småracistiske bemærkninger, stille og roligt fører noget mere med sig.”

“Tidligere så vi i Danmark os selv som verdens købmand, der drog op ad floderne for at skabe kontakter og samkvem. Og det var et billede, der blev delt af resten af verden. I dag gælder det ikke længere. Jeg mærker i det internationale miljø en vis træthed over denne skandinaviske selvovervurdering og opfattelse af os som verdens bedste. Den krise, vi har gennemgået de seneste uger, er, uanset hvordan man vender og drejer det, resultatet af den måde, man i Danmark taler om verden.”

- Danmark er vel ikke det eneste land, der kunne trænge til større global forståelse?

“Man skal selvsagt passe på med generaliseringer. Der er intet entydigt inden for de enkelte lande. Men det er min oplevelse, at de fleste af mine generalsekretærkollegaer, også fra de lande, der er berørt af krisen, er bedre til at adoptere de nye tider, vi lever i, end vi selv er. De har forstået, hvordan globaliseringen ændrer vores virkelighed.”

“Helt grundlæggende handler det om at forstå, at globaliseringen ikke først og fremmest er et økonomisk fænomen. De teknologiske muligheder har gjort verden til én sammenhængende kultur. Det er tankevækkende, at den enlige mor ude ved hyt-

Co-existence of Civilizations

I sidste uge tog Mandag Morgen initiativ til projektet *Co-existence of Civilizations* med den ambition at sætte en ny dagsorden for det globale samvær og forsøge at skabe et vendepunkt i opgøret mellem Danmark og den muslimske verden. Bag projektet er en gruppe af fremtrædende og indflydelsesrige danskere. Følgende indgår foreløbig i komiteen:

Tidl. udenrigsminister **Uffe Ellemann-Jensen**. Rektor **Ralf Hemmingsen**, Københavns Universitet. Næstformand **Tine Aurvig-Huggenberger**, LO. Talsmand **Zubair Butt Husain**, Muslimer i Dialog. Direktør **Nanna Hvidt**, Dansk Institut for Internationale Studier. Projektleder **Michael Irving Jensen**, Center for Kultursamarbejde med Udviklingslandene. Formand **Sherin Khankan**, Forum for Kritiske Muslimer. Overrabbiner **Bent Lexner**, Det Mosaiske Trossamfund. Direktør **Jørn Lund**, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. Tidl. ambassadør **Jørgen Ørstrøm Møller**. Imam **Abdul Wahid Petersen**. Generalsekretær **Jørgen Poulsen**, Dansk Røde Kors. Ansv. chefredaktør **Erik Rasmussen**, Huset Mandag Morgen. Lektor **Jørgen Bæk Simonsen**, Carsten Niebuhr Afdelingen, Institut for Tværkulturelle og Regionale Studier, Københavns Universitet. Direktør **Christian Stadil**, Hummel. Biskop **Erik Norman Svendsen**, Københavns Stift. Bestyrelsesformand **Mads Øvlisen**, Novo Nordisk.

Det er ambitionen at gennemføre følgende aktiviteter inden for de næste 100 dage:

- Indbyde en bred kreds af organisationer, virksomheder og nøglepersoner til en dialog om forholdet mellem civilisationer. Dialogen skal udbredes til den brede offentlighed.
- Etablere relationer til andre internationale institutioner og aktører for at forankre initiativet uden for landets grænser.
- Knytte kontakter og partnerskaber med internationale medier og globale opinionsdannere for at fremme forståelsen af det fælles ansvar for at løse krisen - og sikre den konstruktive debats internationale gennemslagskraft.
- Udarbejde grundlaget for et topmøde - *Copenhagen Summit of Co-existence*. Topmødets opgave bliver at forholde sig til de problemstillinger, der opstår i mødet mellem forskellige kulturer og religioner, og indkredse mulige løsninger.

Læs mere om initiativet på Mandag Morgens hjemmeside: www.mm.dk

ten med de tre sten også taler i mobiltelefon. Som organisation betyder det for Dansk Røde Kors, at *accountability* har fået en ny betydning. De mennesker, vi samarbejder med ude i områderne, kan se os i kortene. De kan se, hvordan og til hvad vi får penge af Danida. De velhavende i udviklingslandene ved, at vores børn ikke dør af aids, og de kan selv bestille medicinen på internettet. De kan aflæse virksomheder og NGOers hensigter - også når de ikke er for gode.”

“Jeg har selv som journalist oplevet den enorme udvikling fra, hvordan vi skulle have alt ned på store båndoptagere for senere møjsommeligt at sende det hjem, til i dag, hvor man kan træde ud af et russisk transportfly i Dafur og straks være i kontakt med omverden gennem sin mobiltelefon.”

- Hvad betyder den “nye verden” for måden, I agerer på?

“Vi skal tænke os om i alt, hvad vi siger. Hele verden lytter med, hver gang. Svaret er total åbenhed. Eksempelvis har vi været inde i en stor dialog med mange i Mellemøsten, der ikke helt har kunnet greje, hvorvidt vores aktiviteter under Det Arabiske Initiativ er en måde at missionere på.”

- Du siger, at dine kollegaer har taget globaliseringen mere til sig?

“Ja, de har fornemmet, hvordan globaliseringen ændrer deres virkelighed. De taler i et globalt rum, mens vi fortærende først og fremmest taler i et lukket nationalt rum. Men det er selvsagt ikke generalsekretærene, der er drivkraft i denne udvikling. Jeg oplever en ny orientering mod verdenen i brede befolkningskredse i de fleste af de lande, vi indtil for nyligt kaldte udviklingslande. Det kommer særligt til udtryk i deres viden om, hvad der sker i andre dele af verden.”

“Jeg opholdt mig for nylig på øen Sulawesi i Indonesien, og her var hi-

storien om de famøse tegninger for længst nået frem. Tegningerne var nok ment til indvortes brug i Danmark, men de har fået globale konsekvenser, fordi vi glemte, at der bliver kigget i vores kort. Det interessante er, at man andre steder i verden er bedre til at skelne mellem respekten for anderledes tænkende og ytringsfriheden. Men her i landet tror vi ikke, at andre er i stand til at balancere så vigtige spørgsmål. Forstår vi, hvor meget der bliver reflekteret over globaliseringen i andre dele af verden, har vi den bedst tænkelige platform for dialog og sameksistens.”

■ Hvad angår samfærdselsnormer, har Danmark en hel del at lære.

- Er du ikke ved at reducere globaliseringen til et kulturelt fænomen?

“Det er en oplagt faldgrube. En stor del af den konflikt, vi ser i disse uger, tager afsæt i bekymringen om, hvorvidt globaliseringen vil føre til flere eller færre ofre. International handel har trukket flere ud af fattigdom, end hjælpeorganisationerne nogensinde har. Men sat på spidsen: Fortsætter virksomhederne den helt uhæmmede globalisering, der også kendetegner danske virksomheder, bliver det ikke deres industrier, der skummer fløden, men vores.”

“Hvad angår samfærdselsnormer, har Danmark en hel del at lære. Igen, det kan synes underligt, fordi vores udgangspunkt er det kosmopolitiske handelsfolk kombineret med bønderne, der altid var i stand til at forhandle om, hvor i skellet pælene skulle stå. Det var *give-and-take*. Vi var verdens pragmatikere, der var lidt ligeglade med, om hegnspælene var vinde og skæve, bare de kom op. Nu bliver vi set som et meget lineært folkefærd, der tænker firkantet.”

Opfør jer ordentligt

- Men præcis i en globaliseret verden er det vel afgørende at stå fast på en kerne af værdier?

“Jo, men vi kan da sagtens bevare vores værdier samtidig med, at vi opfører os ordentligt. Det er jo det, der er kunsten. Hvad er det for en verden, vi vil have? Der er en gammel historie om to skibe, der sejler langs den nordamerikanske østkyst. Pludselig lyder det over radioen: ‘Vi er USS Lincoln, I er på farlig kurs mod os. I må afvige nu, ellers sker der en katastrofe.’ Fra canadisk side lyder det: ‘Nej, det er jer, der på fejlkurs, I må afvige nu, ellers går det galt.’ Amerikanerne bliver rasende og skratter i radioen: ‘Vi er USS Lincoln, vi er verdens største hangarskib, vi har fire destroyere og to ubåde med os. I må skifte kurs nu.’ ‘Ja, ja,’ kommer det fra den canadiske side, ‘det forstår vi. Og jeg er bare en enlig mand i fyrtårnet på Nova Scotias yderste klippe.’ Det hjælper ikke altid med den magt, hvis man ikke kan forstå signalerne.”

- Kan du forstå, hvis der er mange danskere, der lige nu har svært ved at tolke signaler fra den muslimske verden som særligt forsonlige?

“Naturligvis, men der er ikke megen forståelse for Danmark lige nu. Og det er indlysende, at folk bliver skræmte over det, der er sket. Så meget desto vigtigere, at vi står op imod ideen om, at alle skal kæmpe for deres værdier på den måde, vi oplever lige nu. Vi vælger selv, om det skal være sammenstød eller samtale mellem civilisationer. Det er også derfor, jeg tror, at vi har noget at bidrage med i Co-existence of Civilizations. Røde Kors’ rolle er ikke bare at lindre, men også at hindre konflikter.”